

אזר כו' כללו של דבר הבל הולך אחר חיתום ברכות ואמרו חכמי התלמוד כללו של דבר לאתווי מאי לאו לאתווי כי האי גונאמי . לא . כגון דאכל תמרי וכסבור נהמא אבל פתח בדתמא וסיים בדתמרי יצא אמר (הון) [מעמא] תמרי נמי מיון זניי ויש להפוך זה ולומר אבל נהמא וכסבור תמרי אמרי אכיל ובורך אתמרי לא יצא ויש לנו אגתו לומר כי אם התחיל בברוך וכוונתו לברך על קריאת הגבר וראה את הברק ונמלך להפכה על הברקים צריך לחזור ולהתחיל בברך אתה בכונה שנייה . ויש אשר נסחפך לו הדבר הזה ושאל ואמר כי המברך על כום של יין או שכר פרס שתותו איך נמצאוהו (י) מתחיל בשל שכר ומסיים בשל יין והלא בא"י אמ"ה שאין בזה ובוה ובורא פרי הגפן או שהכל נזהר בדברו היא התחלה והיא הסיים ואם תאמר איפשר למצא אותן בורא שהכל נזהר בדברו או שהכל בורא פרי הגפן והלא אין זה ברכה אף לזו . והשוכות השאלה הקשה הזאת היא מה שהקדמנוהו כי כל הברכות צריך אדם שיכוין את לבו מתחילה פתיחתו על מה הוא מברך כי אם התחיל בברוך וכוונתו לברך על הלחם ונמלך להפכה על התמרים צריך לחזור ולהתחיל בכונה שניה לפיכך אם אמר ברך וכונן לין ולהשליפה שהכל יצא ואם אמר ברך וכונן לשכר והשליפה לין לא יצא שהכל הולך אחר חתום ברכות :

[קסו] דין המברך על הדבר כמבור לאכלו ונפל מידו ושאסור לברך ברכה שאינה צריכה בשם שאסור ליהנות מן העולם בלא ברכה .

מצאתי לרבינו נסים שכתב במגילת סתרים שהמברך על הכוס ונשפך מידו אותו הכוס ובא לשתות כום אחר שחזור ומברך פעם שניה וה"ה לכל דבר והראיה על זאת בירושלמי דביצד מברכין ר' זריקא אמר ר' ועירא בעי הדוא דנסיב תורטסא ומברך עלויה ונפל מיניה סרו מברך עליו זמן תניינות ומה בינו לבין אמת הסיים תמן לכך נחביון מתחילה פי' קאמר ליה הלא הוציא לשתות סים מאמת הסיים שהוא מברך ואחר כך שותה והדי הוא שותה מהמים הבאים שלא בירך עליהם ואותן הסיים שבוירך עליהן כבר עברו . הבא נמי אע"ג דנפל מיני הדוא תורטסא דברך עליו ליכול אורינא ולא היא צריך לברך כמו באמת הסיים . והשיב לו דלא דמי לאמת הסיים שאמת הסיים לא נחביון בשעת ברכה אלא לאותן שיבואו לידו בשעת שתייה והבא לזה שבידו נחביון בשעת ברכה ולא לאחר ושנן מהדי ומסתברא דלא איפשט בעיין ושמא סברת הגאון בזה לשוויי ליה בתיקין דאיסורא ולחומרא . והמברך על המצוה לעשותה או על דבר לאכלו ולא עלתה בידו לפי שעה ונתעכב מעט ועלתה בידו לאחר סבאן צריך לו לחזור ולברך דאמר בירושלמי תני ר' חייא אין מברכין על הפת אלא כשהוא פורס אמר ר' חייא בר וזה היא אסרה הדין דנמיב עינולה והוא לא אחא ביריה צריך מברכא עלויה זמן תניינות אמר ר' תנחום בר יודא והוא צריך לומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שלא להוכיח שם שמים לבפלה ומסתברא דשיעור עינוב זה כרי שאילה שלום תלמיד לרב דהיינו שלום עליך רבי ומרי דברכי לא חשיבה הפסקה ורונמא זה אמרי' בירושלמי דהרואה על הברקים ר' ירמיה ר' ועירא בשם רב חסדא דיו פעם אחת כל היום ר' יוסי בעי מה אנו קייטין אם במורדין דיו פעם אחת ואם במפסיקין מברך על כל פעם ופעם אחת ר' חייא בר' הנינא בשם ר' חסדא אם במורדין דיו פעם אחת ואם במפסיקין מברך על כל פעם ופעם . חילילה דר' יוסי מן הכא . היה יושב בתנותו של בושם כל היום אינו מברך אלא אחת אבל אם היה נכנס ויוצא מברך על כל פעם ופעם היה יושב בבית הכסא או בבית ספקלריא אם יכול לצאת בתוך כדי דיבור ולברך יצא ואם לאו לא יצא למרנו סבאן דתוך כדי דיבור לא חשיבה הפסקה מפי מרכי חשיבה הפסקת בין אם בירך על הדבר ולא עלה בידו בין ברכה בענתחייב בה ולא יכול לברך אותה לפי שעה ותוך כדי דיבור דיינו כרי שאילה שלום תלמיד לרב . וכשם שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה כך אסור לברך ברכה שאינה צריכה דרב ושמואל דאמרי תרווייהו כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום לא השא . לפיכך צריך אדם לזוהר בהם כדי שיברך כל ברכה וברכה בעונתה . באגרת הליים כתיב מות וחיים ביד לשון . כיצד כלכלה של תאנים לפנינו נמל ואכל ולא בירך דרי מות בירך ואכל דרי חיים . ופי' שאינו מברך כל ברכה וברכה בשנתה

נקרא

(יז) בכ"י ב' איתא מתחיל כל הין ומסיים בכל שכר או איך נתמלאו .